

Ks. prof. dr hab. Marek Pyc
Nauki teologiczne

Recenzja
osiągnięć ks. dra Pawła Kiejkowskiego
ubiegającego się o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk teologicznych
w dyscyplinie teologia dogmatyczna

Wykonana na zlecenie Dziekana, ks. prof. dra hab. Jana Szpeta, z dnia 9 lutego 2015 roku.

1. Najważniejsze fakty z życiorysu zawodowego Kandydata

- 1986-1992: studia magisterskie na Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu, uwieńczone stopniem magistra teologii;
- 1993-1996: studia licencjackie i doktoranckie na Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu w zakresie filozofii (1995 – dyplom licencjata teologii);
- 1996-2000: studia specjalistyczne z zakresu teologii dogmatycznej w Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, przekształconej następnie w Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego (2000 – dyplom doktora nauk teologicznych; praca doktorska pt. *«Kapłaństwo w pismach błogosławionego Biskupa Józefa Sebastiana Pelczara 1842-1924»*);
- 2000-2005: wykładowca teologii dogmatycznej w Katolickim Wyższym Seminarium Duchownym w Petersburgu (Federacja Rosyjska);
- od 2006: adiunkt w Zakładzie Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu;
- 2005-2007: dyrektor Prymasowskiego Instytutu Teologicznego w Gnieźnie;
- 2006-2007, 2011-2012: wicerektor Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego w Gnieźnie.

2. Ocena rozprawy habilitacyjnej: „*Homo paschalis. Paschalna antropologia teologiczna Wacława Hryniewicza w dialogu z myślą prawosławną*”, będącej podstawowym osiągnięciem naukowym, oraz pozostałego opublikowanego dorobku naukowego

a/ Ocena rozprawy habilitacyjnej: „*Homo paschalis. Paschalna antropologia teologiczna Wacława Hryniewicza w dialogu z myślą prawosławną*”

Za swoje główne osiągnięcie naukowe uznaje ks. Kiejkowski rozprawę habilitacyjną „*Homo Paschalis. Paschalna antropologia teologiczna Wacława Hryniewicza w dialogu z myślą prawosławną*” (Poznań 2014, ss. 367). Koncentracja na myśli współczesnego polskiego teologa, ks. prof. Wacława Hryniewicza OMI, zajmuje ważne miejsce w teologicznych badaniach habilitanta. Problemem badawczym, który pozostaje w centrum jego uwagi, jest analiza teologicznej antropologii paschalnej Hryniewicza, a więc jego wizji człowieka i jej powiązań z myślą prawosławną. Zamiarem ks. Kiejkowskiego jest zebranie i syntetyczne przedstawienie pozostającej w nurcie myśli prawosławnej teologicznej myśli o człowieku ks. prof. Hryniewicza. Tym samym wchodzi on w bogaty nurt chrześcijańskiej refleksji antropologicznej.

Jak zaznacza ks. Kiejkowski, pytanie o człowieka znajduje się w samym centrum teologii, i choć należy ono do najważniejszych tematów podejmowanych przez różnorodne nauki humanistyczne i filozoficzne, to jednak pełną odpowiedź otrzymuje wyłącznie w

Jezusie Chrystusie i wydarzeniu Jego Paschy. Chrystusa w tajemnicy swojej paschy uznaje ks. Hryniewicz za wielkiego interpretatora tajemnicy człowieka, a samego człowieka uważa za *homo paschalis* (s.17). To właśnie uzasadnia tytuł habilitacji.

Materiałem źródłowym dla badań habilitanta pozostaje bardzo bogaty dorobek naukowy ks. prof. Hryniewicza, w szczególności jego trylogia paschalna (*Zarys chrześcijańskiej teologii paschalnej*: t.1: *Chrystus nasza Pascha*, Lublin 1987; t.2: *Nasza Pascha z Chrystusem*, Lublin 1987; t.3: *Pascha Chrystusa w dziejach człowieka i wszechświata*, Lublin 1987). Rozprawa habilitacyjna ks. Kiejkowskiego składa się z trzech rozdziałów, w których habilitant prezentuje doktrynę lubelskiego teologa. W pierwszym z nich (ss. 21-125), zatytułowanym *Człowiek stworzony na obraz Jezusa Chrystusa*, przybliżona zostaje myśl ks. prof. Hryniewicza odnośnie do Bożego zamysłu wobec człowieka stworzonego na obraz i podobieństwo Boże, jego ontologii, wymiaru osobowego i etycznego zakorzenienia. Rozdział drugi (ss. 126-221), zatytułowany *Człowiek odnowiony przez paschalne dzieło Chrystusa w Kościele*, zawiera refleksję nad tajemnicą ludzkiego grzechu oraz nad nowym człowiekiem, który jest urzeczywistnianym w Kościele dziełem Chrystusa. Trzeci rozdział (ss. 222-337), *Paschalny człowiek w drodze ku eschatycznemu spełnieniu*, dotyka kwestii doczesnej, dramatycznej egzystencji człowieka, jego relacji do rzeczywistości ziemskich, tajemnicy cierpienia i śmierci oraz eschatologii człowieka. Każdy z rozdziałów podzielony jest na paragrafy i kończy się podsumowaniem. Dwa ostatnie rozdziały posiadają nadto swój własny wstęp (dlaczego brak go w pierwszym?). Można powiedzieć, że każdy z nich mógłby stanowić niezależną kompletną całość. To sprawia też, że w pracy pojawiają się nieuniknione powtórzenia. Na rozprawę habilitacyjną składają się nadto wprowadzenie, zakończenie finalne, wykaz skrótów, spisy treści w dwóch językach, streszczenie w języku angielskim oraz bibliografia, w której wkład wchodzi dokumenty Kościoła, publikacje ks. prof. Wacława Hryniewicza, obszerna literatura przedmiotowa oraz literatura uzupełniająca.

Postawiony przez ks. Kiejkowskiego problem decyduje o metodzie przyjętej i konsekwentnie stosowanej w całej pracy. Habilitant zastosował w omawianym studium metodę analityczno-syntetyczną oraz porównawczą. Analiza treści publikacji źródłowych wykazuje głębię teologiczną omawianego zagadnienia i jego szeroki zakres tematyczny, stając się podstawą do dokonania syntezy zebranego materiału. Habilitant szeroko uwzględnia przy tym literaturę przedmiotową i pomocniczą, co w znaczący sposób podnosi wartość habilitacyjnej rozprawy.

Za szczególne walory rozprawy habilitacyjnej ks. Kiejkowskiego uznaje akcent położony na:

- ikoniczność, a więc zwrócenie uwagi na ideę przewodnią teologii lubelskiego profesora, jaką stanowi w niej prawda o stworzeniu człowieka na obraz i podobieństwo Boże, o stworzeniu go na obraz Jezusa Chrystusa, który jest obrazem Boga niewidzialnego;
- wymiar chrystologiczno-paschalny, czyli uznanie Jezusa Chrystusa i Jego Paschy za klucz do zrozumienia bytu i egzystencji człowieka;
- wymiar pneumatologiczny, wskazujący, że już w akcie stworzenia każdy człowiek jest otwarty na przyjęcie daru Ducha Świętego, Dawcy synowskiego, chrystoformicznego, teologalnego, komunijnego, spełnionego życia.

- wizję personalistyczną, która ukazuje człowieka jako istotę osobową, a zarazem dynamiczną, relacyjną oraz ekstatyczną, obdarzoną dramatycznym darem wolności oraz ukierunkowaną na eschatyczne spełnienie;
- eschatyczną nadzieję człowieka uzdolnionego i otwartego na eschatyczny dar nadziei, która ma swój ostateczny fundament w paschalnym misterium Jezusa Chrystusa. Jest to nadzieja przenikająca całą rzeczywistość jego życia, czyniąc go zaangażowanym w przemianę i humanizację świata.

Warto podkreślić, że myśl antropologiczna ks. prof. Hryniewicza, choć bardzo bogata w treść, pasjonująca i oryginalna, budzi u samego habilitanta pewne pytania i kontrowersje. Wskazuje on na tematy w niej pominięte (jak np. zagadnienie ludzkiej płciowości czy relacje między mężczyzną i kobietą), bądź też budzące gorącą dyskusję i polemikę (uniwersalistyczna nadzieja, wolność człowieka w relacji do wolności samego Boga). Habilitant jest świadomy, jakie pytania mogą wywoływać niektóre sformułowania, sugerujące brak pełnej wolności człowieka wobec Boga, który pragnie zbawienia każdego człowieka. Gdy jednak wyraża przekonanie, że koncepcje lubelskiego teologa winny być widziane bardziej w sferze pytań i możliwych rozwiązań, a zastrzeżenia budzić winien jedynie sposób wypowiedzi, czasem zbyt emocjonalny styl krytycznych uwag wobec tradycyjnych ujęć teologicznych i niektórych wypowiedzi Magisterium Kościoła, to tak jednostronna obrona ks. Hryniewicza może budzić wątpliwości.

Po lekturze książki wyrażam jako recenzent moje uznanie dla jej wartości. Przy wszystkich sformułowanych wyżej pozytywnych uwagach odczuwam jednak pewien niedosyt. Rozprawa habilitacyjna pozostaje w głównej mierze streszczeniem, prezentacją myśli ks. prof. Hryniewicza. Także podsumowania rozdziałów są nadmiernie streszczające. Nawet w końcowej fazie pracy, gdzie można było oczekiwać więcej krytycznej oceny, pytań czy zarzutów, znajdujemy zasadniczo ograniczenie się do streszczenia doktryny ks. Hryniewicza. Niewystarczająca jest przy tym krytyczna ocena stawianych przez niego, często bardzo kontrowersyjnych tez. Ks. Kiejkowski przytacza wielokrotnie teksty Hryniewicza bez jednoznacznego ustosunkowania się do nich (przykładowo: s.125). Autor, choć zastrzega się, że pominie kwestię nadziei na zbawienie wszystkich (s.117), niejednokrotnie do niej powraca. Swoją drogą, omawiając antropologię ks. Hryniewicza, trudno tego tematu uniknąć. Szkoda, że podejmując temat nadziei - obok powoływania się na Karła Rahnera i innych znaczących teologów - zabrakło szerszego odwołania się do teologii wyjątkowego autorytetu w tym temacie, znakomitego szwajcarskiego teologa nadziei, Hansa Ursy von Balthasara (szczególnie jego teodramatyka!). Szkoda też, że w pracy jest mało odniesień do bogactwa publikacji obcojęzycznych z tematyki antropologicznej, o czym świadczy dołączona bibliografia.

Należy jednak podkreślić, że od strony formalnej rozprawę cechuje metodologiczna poprawność. Tok wywodów jest w rozprawie logiczny i konsekwentnie doprowadza do realizacji zasygnalizowanych w części wprowadzającej zamierzeń. Problem badawczy i struktura rozprawy zostały jasno sprecyzowane we wstępie. Habilitant konsekwentnie realizuje w rozprawie wytyczone sobie zadanie, co potwierdza jego naukową dojrzałość, intelektualną dyscyplinę i metodologiczną systematyczność. Twierdzenia i wnioski są zawsze uwiarygodnione rzetelnym cytowaniem źródeł i pomocniczych opracowań. Rozprawa habilitacyjna jest bardzo ciekawą i wartościową pozycją o tematyce antropologicznej. W pełni zasługuje ona na ocenę pozytywną.

b/ Ocena pozostałego opublikowanego dorobku naukowego

Obok wskazanej wyżej monografii, będącej podstawowym osiągnięciem naukowym ks. Kiejkowskiego, na jego dorobek naukowy składa się nadto 35 publikacji: 3 monografie, 21 artykuły naukowe, 4 artykuły popularno-naukowe, 4 katechezy, materiały do ćwiczeń oraz jedno współautorstwo materiałów przygotowujących do sakramentu bierzmowania w języku rosyjskim. Zostały one opublikowane w różnych wydawnictwach, związanych z krajowymi i zagranicznymi środowiskami naukowymi (Poznań, Gniezno, Bydgoszcz, Białystok, Wrocław, Petersburg). Koncentrują się wokół kilku zagadnień:

- wokół teologicznej refleksji nad kapłaństwem bpa Józefa Sebastiana Pelczara, należącego do najważniejszych polskich teologów przełomu XIX i XX w. Ponieważ rozprawa doktorska habilitanta nie została wydana drukiem, publikował on sukcesywnie zebrane przy tej okazji materiały, a także częściowo przerezegowane fragmenty pracy doktorskiej, czego owocem są 3 niewielkie monografie (*Królewskie kapłaństwo wiernych w ujęciu św. bpa Sebastiana Józefa Pelczara*, Gniezno 2010, ss.81; *Współpracownik Dobrego Pasterza. Teologia hierarchicznego kapłaństwa Nowego Testamentu w ujęciu Józefa Sebastiana Pelczara*, Gniezno 2011, ss.138; *Kapłaństwo Jezusa Chrystusa. Wokół teologii kapłaństwa Jezusa Chrystusa w ujęciu Józefa Sebastiana Pelczara*, Gniezno 2012, ss.165), a nadto 4 artykuły, opublikowane w księgach pamiątkowych oraz w czasopismach „Studia Gnesnensia” i „Studia Bydgoskie”. W publikacjach tych ks. Kiejkowski rozpracowywał teologię sakramentalnego kapłaństwa Nowego Testamentu, które, według biskupa przemyskiego, można odnieść do każdego wierzącego chrześcijanina dzięki chrzcielnemu obdarowaniu;

- wokół teologicznej myśli Josepha Ratzingera/Benedykta XVI; habilitant podejmuje się wysiłku wydobywania i ukazania najbardziej cennych intuicji Ratzingera w kontekście egzystencji współczesnego człowieka. Skoncentrował się przede wszystkim na obecnych w tekstach Ratzingera, a zwłaszcza w encyklikach Benedykta XVI, wątkach antropologicznych. Za szczególnie interesujące uznał ks. Kiejkowski akcent położony przez papieża na prawdę i wielkość ludzkiej wieloaspektowej egzystencji w kontekście wyzwań współczesności. Owocem tych badań są artykuły opublikowane w 5 pracach zbiorowych i 4 czasopismach naukowych. W swoich publikacjach habilitant podjął także wątki soteriologiczne, protologiczne i fundamentalne, obecne w teologicznym dorobku papieża seniora Benedykta XVI (4 artykuły).

- wokół teologii prawosławnej; osobiste spotkanie z dziedzictwem Prawosławia podczas pracy w Petersburgu oraz lektura tekstów wybitnych prawosławnych teologów otworzyły przed nim wielkie bogactwo tradycji wschodniego chrześcijaństwa i zaowocowało 4. kolejnymi publikacjami (Studia Gnesnensia, Studia Bydgoskie).

- w tekstach popularnych habilitant podejmował różne zagadnienia dotyczące pytań o tożsamość, dróg egzystencji oraz wiary i duchowości współczesnego człowieka, zarówno świeckich, jak i duchownych (4 publikacje).

Można mieć pewne zastrzeżenia co do miejsca publikowania opracowań, zbyt zawężonego do środowiska gnieźnieńskiego i poznańskiego, choć należy przyznać, że

ostatnie oddane do druku publikacje mają już szerszy zasięg (Wiedeń, Wrocław, Białystok, Bydgoszcz).

Rozprawa habilitacyjna oraz inny opublikowany dorobek naukowy to oryginalne studium z zakresu współczesnej antropologii teologicznej. Wyrażone w recenzji wątpliwości, pytania czy zastrzeżenia, nie podważają niewątpliwych walorów rozprawy ks. Kiejkowskiego. Pomimo zgłoszonych, nielicznych zresztą, zastrzeżeń jednoznacznie pozytywnie oceniam zarówno rozprawę habilitacyjną, jak i pozostały opublikowany dorobek naukowy.

3. Ocena istotnej aktywności badawczej, współpracy międzynarodowej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego habilitanta

§ 3. Kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta:

Habilitant nie spełnia wymogów wyznaczonych przez kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych w obszarze nauk humanistycznych. Brak autorstwa lub współautorstwa publikacji naukowych w czasopismach znajdujących się w bazie Web of Science (WoS) czy też na liście European Reference Index for the Humanities (ERIH).

§ 4. Kryteria oceny w zakresie osiągnięć naukowo-badawczych habilitanta we wszystkich obszarach wiedzy:

- 1) Dorobek ks. Kiejkowskiego obejmuje wystarczająco bogate autorstwo bądź też współautorstwo monografii, publikacji naukowych w czasopismach krajowych, innych niż znajdujące się w bazach lub na liście, o których mowa w § 3, dla danego obszaru wiedzy.

Monografie:

1. *Homo Paschalis. Paschalna antropologia teologiczna Wacława Hryniewicza w dialogu z myślą prawosławną*, Poznań 2014, ss. 367.
2. *Królewskie kapłaństwo wiernych w ujęciu św. bpa Sebastiana Józefa Pelczara*, Gniezno 2010, ss. 81.
3. *Współpracownik Dobrego Pasterza. Teologia hierarchicznego kapłaństwa Nowego Testamentu w ujęciu Józefa Sebastiana Pelczara*, Gniezno 2011, ss. 138.
4. *Kapłaństwo Jezusa Chrystusa. Wokół teologii kapłaństwa Jezusa Chrystusa w ujęciu Józefa Sebastian Pelczara*, Gniezno 2012, ss. 165.

Rozdziały w monografiach:

5. *Motyw antropologiczny w encyklice Spe salvi*, w: M. Michalczak (red.), *Teologia dogmatyczna*, t. 3, *Spe salvi*, Poznań 2008, s. 119-134.
6. *Wiara a wiedza. Josepha Ratzingera zmaganie o człowieka*, w: M. Michalczak (red.), *Teologia dogmatyczna*, t. 4, *Wokół pojęcia wiary*, Poznań 2010, s. 19-34.
7. *Modlitwa szkołą społecznej nadziei. Refleksje wokół encykliki Caritas in veritate*, w: M. Antoniewicz (red.), *Teologia dogmatyczna*, t. 5, *Caritas in veritate*, Poznań 2010, s. 55-68.
8. *Człowiek stworzony w Słowie, przez Słowo i dla Słowa. Przesłanie antropologiczne adhortacji Verbum Domini Benedykta XVI*, w: M. Antoniewicz (red.), *Teologia dogmatyczna*, t. 6, *Verbum Domini*, Poznań 2011, s. 75-94.
9. *Tajemnica Zmartwychwstania Jezusa Chrystusa w książce Jezus z Nazaretu Benedykta VI*, w: M. Antoniewicz (red.), *Teologia dogmatyczna*, t. 7, *Benedykta XVI Jezus z Nazaretu*, Poznań 2012, s. 65-88.
10. *Historia a mīt. Problem historyczności dzieciństwa Jezusa w książce Jezus z Nazaretu. Dzieciństwo J. Ratzingera/Benedykta XVI*, w: M. Antoniewicz (red.), *Teologia dogmatyczna*, t. 8, *Jezus z Nazaretu Benedykta XVI*, Poznań 2013, s. 7-22.
11. *Czy nauka może zastąpić wiarę? Relacja między wiarą a nauką w tekstach Josepha Ratzingera (Benedykta XVI)*, w: R. Pietkiewicz (red.), *Wiara pod lupą. Współczesne pytania o racjonalność wiary*, Wrocław 2014, s. 147-169.

12. *Maryjny rys duchowości kapłańskiej w myśli św. bpa Józefa Sebastiana Pelczara*, w: M. Olczyk, P. Podeszwa (red.), *Evangelizare pauperibus. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Biskupowi Bogdanowi Wojtusowi w 70. rocznicę urodzin*, Gniezno 2007, s. 121-130.
13. *Rok kapłański w posłudze katechetycznej*, w: M. Połak (red.), *Kościół posłany, aby zaświadczyć o Miłości. Program duszpasterski archidiecezji*, Gniezno 2009, s. 78-87.
14. „Pozwolić całkowicie zdobyć się Chrystusowi”. *Wokół posługi kapłańskiej na progu Roku Kapłańskiego*, w: M. Olczyk, P. Podeszwa (red.), *Credidimus caritati. Księga pamiątkowa dedykowana Księżom profesorom Ryszardowi Figłowi i Tadeuszowi Haneltowi w 70. rocznicę urodzin*, Gniezno 2010, s. 215-224.
15. „Podwoje wiary są dla nas zawsze otwarte”. *Refleksje na temat wiary w świetle Porta fidei Benedykta XVI*, w: F. Jabłoński (red.), *Rok wiary w archidiecezji gnieźnieńskiej*, Gniezno 2012, s. 29-43.
16. *Człowiek jako kapłan stworzenia w pismach biskupa Józefa Pelczara*, w: D. Brył, F. Lenort (red.), *Iustitiam in caritate. Opuscula Georgio Troska septuagenario dedicata*, Poznań 2012, s. 251-266.

Artykuły naukowe w czasopismach recenzowanych:

17. *Motyw antropologiczny w encyklice Benedykta XVI Deus caritas est*, „Poznańskie Studia Teologiczne” 22(2008), s. 151-162.
18. *Tajemnica człowieka w encyklikach Benedykta XVI*, „Studia Gnesnensia” 22(2008), s. 113-132.
19. *Jezus Chrystus jako kapłan i Jego modlitwa w nauczaniu św. bpa Józefa Sebastiana Pelczara*, „Studia Gnesnensia” 23(2009), 197-216.
20. *Sakrament kapłaństwa i problem sakramentalności święceń kapłańskich w pismach św. bpa Józefa Sebastiana Pelczara*, „Studia Bydgoskie” 3(2009), s. 249-270.
21. *Zmartwychwstanie w śmierci? Polemika pomiędzy J. Ratzingerem i G. Greshake*, „Studia Gnesnensia” 24(2010), s. 251-264.
22. *Nauka o Bożych energiach w teologii Gergesa’a Florovskijego*, „Studia Bydgoskie” 4(2010), s. 77-94.
23. *Krzyż nowym drzewem życia. Wokół teologii krzyża Oliviera Clémenta*, „Studia Gnesnensia” 25(2011), s. 141-156.
24. *Stworzenie jako „creatura Verbi”. Wątek protologiczny adhortacji „Verbum Domini” Benedykta XVI*, „Studia Bydgoskie” 5(2011), 87-108.
25. *Tajemnica Zmartwychwstania Chrystusa i nowe życie wierzących w homiliach paschalnych Benedykta XVI*, „Studia Gnesnensia” 26(2012), s. 213-236.
26. *Wielkanoc dniem nowego stworzenia. Wątek protologiczny tajemnicy zmartwychwstania Chrystusa w homiliach paschalnych Benedykta XVI*, „Studia Bydgoskie” 6(2012), s. 47-62.
27. *„Misterium oblicza” w teologii Oliviera Clémenta*, „Studia Gnesnensia” 27(2013), s. 311-322.
28. *Relacyjny i ekstazy charakter osoby ludzkiej w teologii Wacława Hryniewicza*, „Studia Bydgoskie” 7(2013), s. 117-130.

- 2) W dorobku ks. Kiejkowskiego nie znajdujemy autorstwa lub współautorstwa odpowiednio dla danego obszaru: opracowań zbiorowych, katalogów, zbiorów, dokumentacji prac badawczych, ekspertyz, utworów i dzieł artystycznych.
- 3) Pomimo że habilitant publikuje wiele w czasopismach i monografiach punktowanych, nie podaje sumarycznego „impact factor” publikacji naukowych według listy Journal Citation Reports (JCR).
- 4) Habilitant nie podaje także liczby cytowań publikacji według bazy Web of Science (WoS).
- 5) Habilitant nie podaje też indeksu Hirscha opublikowanych publikacji według bazy Web of Science (WoS).
- 6) Habilitant nie kierował międzynarodowymi ani krajowymi projektami badawczymi, ani też nie uczestniczył w takich projektach.
- 7) Habilitant nie otrzymał nagród międzynarodowych, czy też krajowych, za działalność naukową
- 8) Habilitant wygłosił 6 referatów na krajowych konferencjach tematycznych:
  - Konferencja Zakładu Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM, Obra, 9-10 czerwca 2007, *Refleksje nad encykliką «Deus caritas est»*, temat wykładu *Antropologia encykliki Benedykta XVI «Deus caritas est»*.
  - Konferencja Zakładu Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM, Obra, 10-11 czerwca 2008, *Refleksje nad encykliką Benedykta XVI «Spe salvi»*, temat wykładu: *Antropologia encykliki Benedykta XVI «Spe salvi»*.
  - Konferencja Zakładu Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM, Obra, 8-9 czerwca 2010, *Spoleczny wymiar chrześcijaństwa w rozumieniu Benedykta XVI*, temat wykładu: *Spoleczny wymiar modlitwy w myśli Benedykta XVI*.
  - Konferencja Zakładu Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM, 7-8 czerwca 2011, Obra, *Refleksja nad adhortacją Benedykta XVI «Verbum Domini»*, temat wykładu: *Antropologiczne intuicje adhortacji Benedykta XVI «Verbum Domini»*.

Konferencja Zakładu Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM, Obra, 4-5 czerwca 2013, «Jezus z Nazaretu»
Benedykta XVI, temat wykładu: *Historia a mīt. Historyczność historii dzieciństwa.*

Konferencja Zakładu Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM, Obra, 10-11 czerwca 2014, «*Evangelii gaudium*»
Franciszka, temat wykładu: *Obraz ucznia Jezusa w «Evangelii gaudium» Franciszka.*

Ocena ogólna: pozytywna.

§ 5. Kryteria oceny w zakresie dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego oraz współpracy międzynarodowej habilitanta we wszystkich obszarach wiedzy:

- 1) habilitant nie uczestniczył w programach europejskich i innych programach międzynarodowych lub krajowych;
- 2) habilitant uczestniczył w krajowych konferencjach naukowych:
  - Ogólnopolskie sympozjum naukowe, Poznań, 11 kwietnia 2008, *Teologiczne odczytywanie stworzenia.*
  - Ogólnopolskie sympozjum naukowe, Poznań, 28 kwietnia 2009, *Wokół posługi Piotrowej.*
  - Konferencja Zakładu Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM, Obra, 9-10 czerwca 2009, *Teologiczne ujęcie wiary.*
  - Ogólnopolskie sympozjum naukowe, Zamość, 15-17 września 2009, *Dogmatyka w perspektywie Bożego miłosierdzia.*
  - Konferencja Naukowa, Wydział Teologiczny UAM w Poznaniu, 27-28 maja 2010, *Objawienie Boże w interpretacji współczesnych teologów.*
  - VIII Kongres Teologów Polskich, Wydział Teologiczny UAM, Poznań, 13-16 września 2010, *Między sensem a bezsensem ludzkiej egzystencji.*
  - Konferencja Naukowa, Wydział Teologiczny UAM w Poznaniu, 25 maja 2011, *Wokół teologii ikony.*
  - Ogólnopolskie sympozjum naukowe, Wydział Teologiczny UAM, Wronki, 5 marca 2011, *Krzyż Chrystusa – zgorzeniem, głupstwem, mocą Bożą.*
  - Ogólnopolskie sympozjum naukowe, Pelplin 19-21 wrzesień 2011, *Problem teologii ponowoczesności.*
  - Konferencja Zakładu Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM, Obra 5-6 czerwca 2012, «*Jezus z Nazaretu*»
Benedykta XVI.
  - Ogólnopolska konferencja naukowa, UKSW Warszawa, 13-14 listopada 2012, *Dylematy obecności Kościoła i chrześcijan w świecie – przełom Soboru Watykańskiego II.*
  - Międzynarodowa konferencja naukowa, Świdnica, 15-17 września 2013, *Duch Kościoła, Kościół Ducha.*
  - Konferencja naukowa, Wydział Teologiczny UAM w Poznaniu, 27 lutego 2014, *Raz jeszcze o wierze. Wokół encykliki „Lumen fidei” papieża Franciszka.*
  - Ogólnopolskie Sympozjum Zakładu Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM i Wyższego Seminarium Duchownego Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej, Obra, 28 lutego-1 marca 2014, *Teologiczna doniosłość pontyfikatu Benedykta XVI.*
  - Ogólnopolska konferencja naukowa, *Wiarygodność chrześcijańskiego orędzia*, Olsztyn, 10-12 września 2014.
  - Międzynarodowa konferencja naukowa *Człowiek istota (po)znana? Antropologia teologiczna wobec potrzeb i wyzwań współczesności*, Rzeszów, 15-17 września 2014.
  - Ogólnopolskie sympozjum naukowe *Ekumeniczna wizja Kościoła*, Opole, Wydział Teologiczny UO, 29 października 2014.
- a w jednym przypadku był głównym organizatorem konferencji naukowej:
  - Ogólnopolska konferencja naukowa Zakładu Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM i Prymasowskiego Wyższego Seminarium Duchownego, Gniezno, 11 marca 2013, *Pobożność ludowa jako „locus theologicus” wiary Kościoła.*
- 3) habilitant nie otrzymał żadnych nagród czy wyróżnień;
- 4) habilitant nie brał udziału w konsorcjach ani sieciach badawczych;
- 5) habilitant nie kierował projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych;
- 6) habilitant nie należał do żadnego komitetu redakcyjnego ani też rady naukowej czasopism;
- 7) habilitant jest członkiem Towarzystwa teologów dogmatyków w Polsce oraz Stowarzyszenia teologów fundamentalnych w Polsce;
- 8) osiągnięcia dydaktyczne habilitanta :
  - 2000 – 2005: wykłady z sakramentologii, eklezjologii i trynitologii w języku rosyjskim w Katolickim Wyższym Seminarium Duchownym w Petersburgu (Federacja Rosyjska);
  - 2005-2006: wykłady w Prymasowskim Wyższym Seminarium Duchownym oraz Prymasowskim Instytucie Teologicznym w Gnieźnie (stanowiących wówczas Sekcję Gnieźnieńską Wydziału Teologicznego UAM w Poznaniu);
  - od 2006 - jako adiunkt w Zakładzie Teologii Dogmatycznej Wydziału Teologicznego UAM w Poznaniu: wykłady z wstępu do teologii, religiofilii, teologii fundamentalnej, eklezjologii, sakramentologii, trynitologii, pneumatologii i mariologii,

protologii i charytologii, eschatologii, a także zajęcia z tutorem oraz wykład monograficzny – wprowadzenie w chrześcijaństwo. Do tej pory wypromował 10 magistrów.

oraz osiągnięcia w zakresie popularyzacji nauki:

Seria wykładów dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Gnieźnie oraz w Żninie;

Wykłady dla członków Klubu Inteligencji Katolickiej w Inowrocławiu, podejmując zagadnienia z antropologii chrześcijańskiej, soteriologii katolickiej i prawosławnej;

Wykłady organizowane przez Bractwo Świętej Rodziny w Gnieźnie na temat nowych form religijności oraz zagrożeń New Age;

Cykle wykładów w katedrze gnieźnieńskiej, poczynawszy od 2011 r.;

Cykl wykładów dla członków Akcji Katolickiej w Poznaniu;

Wykład: Czy nauka pozbawia sensu wiarę? z cyklu: "Wiara pod lupą", 30 października 2013, aula PWT we Wrocławiu;

Cykl wykładów *Wyzwania nowej ewangelizacji wobec osób życia konsekrowanego w świetle „Ewangelii gaudium” papieża Franciszka*, 1-2 sierpnia 2014, Pniewy.

- 9) habilitant nie sprawował opieki naukowej nad studentami;
- 10) habilitant nie sprawował opieki naukowej nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego;
- 11) habilitant nie odbył stażu w żadnym z zagranicznych lub krajowych ośrodkach naukowych lub akademickich;
- 12) habilitant nie wykonał żadnych ekspertyz lub innych opracowań na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego czy podmiotów realizujących zadania publiczne lub przedsiębiorców;
- 13) habilitant nie brał udziału w zespołach eksperckich ani konkursowych
- 14) habilitant nie recenzował projektów międzynarodowych lub krajowych czy też publikacji w czasopiśmie międzynarodowych lub krajowych.

Pomimo pewnych, wyrażonych wyżej zastrzeżeń, oceniam wystarczająco pozytywnie osiągnięcia naukowo-badawcze habilitanta, jego aktywność dydaktyczną i organizacyjną. Oceny tej nie obniżają w sposób zasadniczy pewne krytyczne uwagi sformułowane w odniesieniu do całokształtu jego międzynarodowego czy ogólnopolskiego zaangażowania, bądź też braku obecności na międzynarodowych naukowych listach oceniających. Ocena ogólna: pozytywna.

4. Wniosek końcowy

Reasumując, pozytywnie oceniam dorobek naukowy, dydaktyczny i organizacyjny ks. dra Pawła Kiejkowskiego. Jego publikacje, w szczególności rozprawa habilitacyjna, są świadectwem naukowej erudycji oraz orientacji w omawianym zagadnieniu. Zbyt mało krytycyzmu w ocenie niektórych kontrowersyjnych kwestii może być tłumaczony wchodzeniem dopiero habilitanta w świat nauki. Dokonania naukowe, praca dydaktyczna oraz zdolności organizacyjne potwierdzają jednak, iż jest on dobrym specjalistą w zakresie teologii dogmatycznej, w szczególności zaś w dziedzinie teologicznej antropologii. Habilitant ma odwagę podjąć tematykę trudną i polemiczną. Czasochłonne, rozległe badania zaowocowały wieloma ciekawymi naukowymi publikacjami. Naszego autora cechuje łatwość pisania i jasność wyrażania myśli, co sprawia, że język jego opracowań jest przystępny. Rozprawa habilitacyjna oraz pozostały opublikowany dorobek naukowy są oryginalnym studium z zakresu współczesnej antropologii teologicznej. Świadczą o tym, iż habilitant jest badaczem samodzielnym i twórczym, mającym opanowany naukowy warsztat zarówno w płaszczyźnie formalnej, jak i merytorycznej.

Dokonana przeze mnie analiza dorobku naukowo dydaktycznego i kierunków badań ks. dra Pawła Kiejkowskiego jednoznacznie wskazuje, że jest on teologiem dojrzałym i

twórczym, dysponującym bogatym teologicznym warsztatem. Z przekonaniem oceniam pozytywnie podstawowe osiągnięcie naukowe, jakim jest rozprawa habilitacyjna, oraz pozostały opublikowany dorobek naukowy, a także jego istotną aktywność badawczą, dydaktyczną i popularyzatorską. Uznaję za w pełni uzasadnione ubieganie się habilitanta o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk teologicznych w dyscyplinie teologia dogmatyczna.

Ocena ostateczna: **pozytywna**.

ks. prof. dr hab. Marek Pyc

Gniezno, dnia 23 lutego 2015 roku